

Cal dir-ho tot i no ometre una dada castellana que podria fonamentar el suposat *SAEPĪLE. És poc segura i isolada. A un SIBIL «hueco cerrado con su puerta, que se hace en las cuevas para conservar frescas las provisiones» vaig dedicar-li un article del DCEC: es tracta només d'un mot i definició del DAut. de 1739 sense cita ni cap confirmació; després se n'ha trobat una autoritat en una obra d'Antonio de Zamora, comediògraf obscur de c. 1700: on es tracta del racó d'una cova màgica «de la nigromante cueva / en el trágico *sibil*»; el mateix que va trobar la cita (suposo en un fitxer de la RAcadEsp.), Terreros (c. 1770), calla tota altra dada del mot, i ni ell ni ningú n'ha donat cap més testimoni ni localització. Cercat en va en dotzenes de diccs. dialectals. La meua conjectura d'allà que sigui un mot de l'O. del domini cast., es funda en indicis incerts (Zamora, nom de l'autor, extremeny el ponent d'aquell vol. de DAut.); en publicar el DECH cinc anys més tard, JAPascual (que es salmantí) ja no hi ha pogut afegir res. Si aquest mot és real sembla també un derivat de SAEPES, cf. ast. i gall. *sebe* «cercado», per més que el sentit resti una mica vague i incert, i no coincideix bé amb el de SAEPES; i menys encara amb el del mot gallo-romànic, ni amb el sentit més corrent del mall. *xibiu*.

A desgrat de tot pot aportar algun reforç molt condicionat a l'etimologia d'aquests, en la variant *SAEPĪLE, i només indirectament a *SAEPIVU. En definitiva és ben possible que es vagin formar tots dos, concurrentment: quan instatem que hi va haver també formacions en -ALE (it. *sepale*), -ARIA (it. *sepaia, sepauiola*; potsar el lorenès *civier* «pousse d'un arbre, ou arbuste» a Chateaufeuf, FEW, l. c.; -INCU, -A (*sebenc, sebencà* etc.), -ICIA (*sebissa*); Apuleu usa *saepimen* «clôture» i *saepicula*, el cast. SETO ve de SAEPITUM; en fi també es va formar SAEPINUM, que va servir de nom d'un petit municipi del Sànnium, ja anomenat per Plini, Titus Livi i inscripcions, avui encara dit *Sepino* en els Abruzzi; i alhora deu ser l'ètimon del nom del municipi bearnès *Séby*, prop d'Arzacq, que ja s'anomena *Sebii* el 1538, *Sebi* el 1734 (PRaymond, *Dict. Top. des B-Pyr.*).

En tot cas queda establert que *xibiu* i el gascò *sebiu/sibiu/subiu/sabiéu*, meres variants de fonètica local (i *sabiu* poc diferent), són derivats de SAEPES, probablement de la forma *SAEPIVU, al costat de la qual sembla haver-hi algun indici més o menys ferm d'una formació paral·lela *SAEPĪLE. Descartada com a manca de tot fonament la pensada onomatopeica, ens preguntem, però, si no s'han proposat o es poden proposar altres etimologies sostenibles.

Se n'han proposat. En part, però, no és cosa seriosa. Wartburg no ha fet més que anar-hi esmaperdut, acceptant successivament quatre ètimons diferents, i posant a l'atzar unes dades en l'un i altres en l'altre. Altres dues d'aquestes etimologies no són serioses, ni necessiten refutació, com ja he dit de CEPA.

És clar que és impossible que res d'això vingui de SUPPLEX (FEW XII, 447b) per més que aquest sigui l'ètimon del fr. *souple* i que els *sebius* es defineixin

com SUPPLEX: inconcebible fonèticament. També — i fan quatre —, havia proposat (XI, 191b) un derivat de SAPA 'saba' i també és evident que d'aquí no poden venir la gran majoria de les formes gascones en *sub-*, *seb-*, *sib-*, generals pertot fora del Bearn: Landes, Vall d'Aran, Comenge, i tot H.Pyr., documentat *sobieu* des de 1319 (amb el canvi corrent de *ebz* o *obz*: *dobiá* DEPANARE, *endo(m)biá* 'endevinar', *arroumangà, libija/lübiéta/lübiá*): pel sentit no convé car justament ni els vímets ni les branquetes primes de cleda tenen gens de saba.

En un mot d'aquest sentit rural i muntanyenc és molt més seriós pensar en una alternativa pre-romana.

Per tant el que va proposar Rohlf's ja no és en principi desencaminat: seria un basquisme provinent d'un mot *sabi*, que defineix «plante jeune»; definició que consisteix en una intuïció de Rohlf's, car no és mot basc general ni significa això: peculiar de Biscaia i Guipúscoa, on Azkue no li dona pas aquest sentit sinó «conjunto de raíces pequeñas»; i mot estrany als altres dialectes bascos, si bé és veritat que Azkue l'assenyala de més a més en un punt de Navarra; i una llista de plantes navarreses, amb el sentit de 'sementer' («almá-ciga») i en el de «bledo» (amb algun altre com 'mena de peix' etc., de significat inconnex, sens dubte mot diferent): és d'aquestes dades que Rohlf's induïa allò, com a sentit originari.

Però fins acceptant com a ferm aquest mer supòsit, si el mot fos pre-romà aquitànic tindria -B- i hauria donat -y- no sols a la V. d'Aran sinó a més de la meitat del domini gc.; fins en els docs. antics d'Ossau i Baiona fóra estranya la -b- venint de -B-. La -b- del gascò postula un ètimon amb -P-. Ni el sufix en -iu ni el lloc de l'accent no s'explicarien; la vocal pretònica e/u/i desment la a del suposat ètimon; el pas de e pretònica a a és un fenomen freqüent en gascò (ERRATICU, -CA > *arratge, arratja, hyamè, amplí, lansò, aña, bargéna, paylé*, i més en *EntreDL* II, 14, §§ 6, 10), però mai a la inversa.

És evident, doncs, que el bearn. *sabiu* ha de provenir del *sebiu* molt més general, i únic que podia donar naixença als altres *subiu* i *sibiu*; com a màxim podriem admetre que el canvi de *sebiu* en *sabiu* fou ajudat per aquest terme basc vegetal: el fet d'estar limitada la a a Baiona, on apareix primer, a la bella ratlla del basc, i no passar del Bearn, ho fa versemblant. El mateix Rohlf's, després d'haver posat la seva etimologia basca de la ZRPb. amb un «peut-être» en la primera edició de *Le Gc.*, a la segona, donant-ho per ben dubtós, remet a l'article SAPA del FEW, si bé sense adherir-s'hi. Viceversa són els autors del FEW que, penedit-se, han acabat per admetre també un ètimon basc *sabi* en forma vacil·lant (XI, 5a, 670b). Tots aquests tempteigs són, doncs, vans, i s'han descartat per si mateixos. Tornaré a parlar d'aquesta qüestió basco-gascona, en el meu *PV AranGc.*, però tot això resta ferm.

Amb uns altres mots bascos les possibilitats d'enllaç no són menys problemàtiques, en conjunt, que amb el *sabi* de Rohlf's: és veritat que hi ha quasi identitat semàntica, i que aquí no es tracta d'un sentit induït